

Received / Makale Geliş Tarihi 21.10.2023
Published / Yayınlanma Tarihi 25.12.2023
Volume / Issue (Cilt/Sayı)-ss/pp 10(102), 3384-3388

Research Article /Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.10431434

Arş. Gör. Haluk Doğan

<https://orcid.org/0000-0003-2021-6987>

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Felsefe Bölümü, Manisa / TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/053f2w588>

Friedrich Nietzsche'nin Felsefesinde Politik Bir Özne Olarak "Göçmen"

"The Migrant" As a Political Subject In Friedrich Nietzsche's Philosophy

ÖZET

Alman düşünür Friedrich Nietzsche, *Tan Kızıllığı* adlı eserinde, işçi sorunlarına ve bu sorunların çözümlerine dair derinlemesine bir bakış açısı sunar. Nietzsche, işçilerin kölece çalıştırılmasını ve değersizleştirilmelerini eleştirir. Ve onlar için en iyi yaşamın göçle mümkün olduğunu ifade eder. Bu göçün temel hedefi, sadece kölece yaşamdan kurtulmak değil, aynı zamanda işçilerin kendi efendileri olma iradesidir. Nietzsche'nin önerisi, "son adam" sosyalizminin egemenliğine karşı çıkar. Aynı zamanda kapitalizmle de taban tabana zıt bir öneridir bu. Çünkü onun vurgusu, zenginlik odaklı yaşamı benimseyen insanlar yerine bireyin kendi efendisi olabilme potansiyelindedir. Kölece yaşama mahkûm edilenlerin kendi varoluşlarına yabancılaşmasının, ancak göçle mümkün olabileceği fikrini öne sürer. Bu göç, işçilerin potansiyellerini açığa çıkaracak ve onları kölelikten kurtaracak yeni bir soluk olacaktır. Nietzsche'ye göre, bu göç, yaşlı Avrupa'nın aklını başına getirecek, yeni bir ulus oluşumunu teşvik edecek ve ırkçılığı azaltacak bir dönüşümün parçası olacaktır.

Bu çerçevede, Nietzsche'nin göçün getireceği değişimde gördüğü olumlu unsurların, Avrupa'nın kendi içindeki değişim ve dönüşümünün ana unsurları olduğu görülmektedir. Göçün, Avrupa'daki ulus-devlet fikrinin kısırlaştırıcı etkilerine karşı yeni bir ulus yaratma potansiyeline sahip olduğu ve bu süreçteki melezleşmenin ırkçılığı azaltabileceği düşüncesi, Nietzsche'nin çağının politik ve toplumsal konularına getirdiği radikal bir bakış açısını yansıtır.

Anahtar Kelimeler: Nietzsche, göç, işçi sorunları, ırkçılık, Avrupa, toplumsal dönüşüm.

ABSTRACT

The German philosopher Friedrich Nietzsche offers a profound perspective on labour problems and their solutions in his work *Daybreak*. Nietzsche criticises slave labour and the devaluation of workers. And he states that the best life for them is possible through migration. The main aim of this migration is not only to get rid of slavery, but also the will of the workers to become their own masters. Nietzsche's proposal is opposed to the domination of "last man" socialism. It is also diametrically opposed to capitalism. For he emphasises the potential of the individual to be his own master, rather than people living a life based on wealth. It proposes that the alienation of those condemned to a life of slavery from their own existence can only be achieved through migration. This migration would be a breath of fresh air that would unleash the potential of workers and free them from slavery. According to Nietzsche, this migration would be part of a transformation that would bring old Europe to its senses, encourage the formation of a new nation and reduce racism.

In this framework, it is seen that the positive elements that Nietzsche sees in the change that migration will bring are the main elements of the change and transformation within Europe itself. The idea that migration has the potential to create a new nation against the sterilising effects of the nation-state idea in Europe and that hybridisation in this process can reduce racism reflects a radical perspective that Nietzsche brought to the political and social issues of his time.

Keywords: Nietzsche, migration, labour problems, racism, Europe, social transformation.

1. GİRİŞ

Hannah Arendt, 1943 tarihli "Biz Mülteciler" başlıklı yazısında 20. Yüzyılda mülteci kavramının değişimini ve dönüşümünü vurgular. Evvelki zamanlarda radikal görüş ve eylemleri sebebiyle ilticaya yönelmek zorunda olan kişinin adı olan mülteci; 20. yüzyıla gelindiğinde herhangi bir eylem ve görüşü olmaksızın, sebepsiz yere bir yerden başka bir yere göçmek durumunda kalan insanları tanımlamıştır: "Bizler günün birinde artık kalmak uygun olmadığı ya da salt ekonomik sebeplerden dolayı yurtlarını terk eden 'göçmenler' veya 'yeni gelenler'dik." (Arendt, 1996, s. 110-120).

Arendt'e göre yeni gelenler ya da göçmenler, eski dönemlerdeki mültecilerden daha şanssız kişilerdir. Zira onlar, sebepsizce yurtlarından edilen kişilerdir. Yeni bir ülkeye, yeni bir kültüre alışmak zorunda olan; yeni bir hayat inşa eden insanlardır. Göçmenler, Arendt için artık tarihin ya da siyasetin kıyısında değerlendirilemez. Yahudi filozof, bu makaleyle, ülkesiz mülteci durumunu -ki kendisinin de yaşadığı bir

durumdur bu- tersine çevirerek, onu yeni bir tarihsel bilinç paradigması olarak sunmaya çalışmıştır. Bu mühim analiz, üzerinden 80 sene geçmesine rağmen anlamından ve öneminden hiçbir şey kaybetmemiştir. “Aksine, göçmen figürünün politik arenada öneminin giderek arttığı görülecektir.” (Agamben, 2000, s. 14-15).

Arendt, 1968 yılında yazdığı “Karanlık Zamanlarda İnsanlar” adlı kitabında ise insanlığın ortak bir dünyada yaşadığını dile getirir. Bu realite, tarihte ilktir. Farklı ülkelerde ya da bambaşka coğrafyalarda yaşanan hadiselerden uzak kalınamayacağına dair bu gerçeği Arendt şu cümlelerle ifade eder:

Tarihte ilk kez dünyadaki tüm halkların ortak bir şimdisi var: Bir ülkenin tarihinde önemli olan hiçbir olay, diğerinin tarihinde marjinal bir tesadüf olarak kalmaz. Her ülke, diğer tüm ülkelerin neredeyse yakın komşusu haline gelmiştir ve her insan dünyanın öbür ucunda meydana gelen olayların şokunu yaşamaktadır. (Arendt, 1968, s. 83).

Arendt’in cümlelerinden de anlaşılacağı gibi Filistin’de yaşanan bir hadiseye Amerika’nın bigâne kalması; Suriye’de yaşanan bir olaydan Avrupa ülkelerinin etkilenmemesi mümkün değildir. Son yıllarda yaşanan savaşların, dünyadaki gelir eşitsizliği krizinin doğal sonucu göç ve göçmenlik olgusudur. Ve bu olgudan tüm dünya ülkeleri payına düşen sorumluluğu almak zorundadır.

2. GÖÇ ve GÖÇMEN

Peki göçmenlik nedir? Göçmenlik, basit olarak bir yerden başka bir yere hareket etme değildir. O daha ziyade, göçmenin yabancılarla karşılaşacağı, misafirperverliğin politik ve etik açıdan tatbik edileceği bir yolculuğuna adıdır. Yer değiştirme olmaksızın, “öteki” olmaksızın, yer hakkında bir çatışmaya doğru katılabilecek bir karşılaşma olmaksızın göçmenlik söz konusu değildir. “Göçmenlik, eklemli bir bütün olarak tanınması gereken politik ve ahlaki bir eylemdir.” (Di Cesare, 2019, s. 86).

Giorgio Agamben’in doğru bir şekilde vurguladığı gibi, mevcut sistemlerin durdurulamaz bir şekilde çöküşü ve geleneksel siyasi-hukuki kategorilerin her geçen gün aşınması göz önüne alındığında, ‘göçmen’ belki de zamanımızın düşünülebilir tek figürüdür ve gelmesi muhtemel yeni bir politik kültürün biçimlerinin ve sınırlarının görülebileceği yegâne kategoridir. Tam da bu bakımdan, İtalyan filozofa göre tüm politik felsefe mülteci figüründen başlayarak tekrar inşa edilmelidir.

Esasında, yüz yüze geldiğimiz bu tamamıyla yeni görevlerin üstesinden gelmek istiyorsak, hiçbir kuşkuya kapılmadan ve çekinmeksizin şu ana kadar siyasi özneyi temsil etmek için kullandığımız temel kavramlardan (insan, vatandaş ve hakları kadar egemen halk, işçi kavramlarından da) vazgeçmemiz ve siyasal felsefemizi bu biricik mülteci figüründen başlayarak yeniden inşa etmemiz gerekecektir. (Agamben, 2012).

Göçmen figürü, Batı küresel düzeninin (Westphalia) yarattığı kaosun kaçınılmaz sonucudur. Sınır ihlallerinin, olağanüstü hallerin, sermayenin, emeğin, teknolojilerin ve şiddetin damgasını vurduğu bir kaostur bu. Ve bu kaos, iklim değişikliği, her geçen gün azalan biyolojik çeşitlilik, okyanusları dolduran sanayi atıkları ve çöğ dağlarıyla geri dönülemez bir biçimde artmaktadır. Mevcut kaos, sistemin atık olarak gördüğü bir milyardan fazla insanı da kapsamaktadır. “Şu anda her sekiz kişiden biri, dünya çapındaki şehirlerde, barakalarda ve mülteci kamplarında yaşamakta; bu insanlar, en temel insani ihtiyaçlara da neredeyse hiç erişememektedir.” (Brown, 2023, s. 3).

Artık toplum olmak mümkün değil. Herkesin “aktör” olduğu toplumda “mimar” insan tipi zarar görür. İnsanların bir mesleğe bağlanmaktansa “her şey olabilirim” zehabına kapılırsa bir toplumdaki bahsetmek imkansızlaşır. Avrupa’nın mevcut durumu da böyledir:

Bundan sonra artık kurulmayacak olan; artık kurulamayacak olan, sözcüğün eski anlamında toplumdur. Bu, yapıyı kurmak için her şey, en başta da malzeme eksiktir. Biz hiçbirimiz böyle bir toplum için malzeme değiliz artık. Bu zamanı gelen bir hakikat. Bugün sahip olduğumuz en miyop, belki de en dürüst, gene de en gürültücü insanların, bizim iyi sosyalistlerimizin hemen hemen bunun tersine inanması, tersini umması, düşlemesi, en başta da tersini haykırıp yazması beni ilgilendirmiyor. Bugün bile bütün pankartlarda, duvarlarda geleceğin "özgür toplumu" için sav sözler var. Özgür toplum mu? Olur, olur!... Ama yapı neyle kurulur bilirsiniz bayım! Ünlü kaba demirden! Tahtadan bile değil (Nietzsche, 2003, s. 330).

3. NIETZSCHE VE GÖÇ

Nietzsche, *Tan Kızılığında* büyük bir işçi sorunundan bahseder. İşçiler, fabrikalarda kölece çalıştırılmaktadır. Köle gibi görülen işçilere insan muamelesi yapılmamaktadır. İşçilerin değeri makinenin vidasının değerinden farksızdır. Değersizleştirilen, araçsallaştırılan Avrupa'daki işçilerin yapması gereken tek şey vardır: Köle olmaktansa bakir ülkelere göçüp efendi olmak:

Avrupa'da işçilerin sınıf olarak kendilerini bundan böyle insanlık ayıbı olarak ilan etmeleri gerekir, çoğunlukla yapıldığı gibi, sadece çok zor bir şey ve uygunsuz sosyal düzenlenme olarak değil; Avrupa arı kovanından şimdiye dek benzeri görülmemiş büyük kümeler halinde uçup gitme çağını başlatmaları gerekir ve bu serbest göç eylemiyle ortaya, makineyi, sermayeyi ve şimdi kendilerini ya devletin kölesi ya da bir darbe partisinin kölesi olmak zorunda bırakmakla tehdit eden seçimleri protesto eden büyük bir tavır koymalıdır (Nietzsche, 2014, s. 171).

Nietzsche, bu çözümle, vasatlığın egemenliği olarak gördüğü "son adam" sosyalizmine tepki göstermektedir. Fakat akla şu soru da gelmektedir? Acaba Nietzsche bir tür Avrupa sömürgeciliği mi teklif etmektedir? Kanaatimizce bu sorunun cevabı "hayır" olacaktır.

Nietzsche, Avrupalıların vahşi doğaya gitmesini ve yerlileri köleleştirerek zengin olmasını önermemektedir. Çünkü Nietzsche, tüm enerjisini zengin olmaya adanmış insanlardan nefret ettiğini söylemektedir. Çünkü onlar, "her şeyden önce mümkün olduğu kadar çok üretmek ve mümkün olduğu kadar zengin olmak isteyen" aptallardır. Nietzsche'nin Avrupalı göçünden bahsederken kastettiği, "Her şeyden evvel kendinin efendisi ol"manın imkanındır. Yaşadığı ülkede köleleştirilen insanlar kendileri olmaktan uzağa düşmüşlerdir. Efendice değil, kölece bir yaşama maruz bırakılmışlardır. Böyle kişilerin kendisi olma imkânı, ancak bir göçle mümkün olacaktır.

Köle olarak görülen, değersizleştirilen ve araçsallaştırılan işçiler, yeni bir havaya ihtiyaç duymaktadır. Bu hava sayesinde potansiyelleri açığa çıkacak ve kölelikten kurtulacaklardır. Göç eden işçiler Avrupa değerlerini başka ülkelere taşıyacak, güzelliklere ve kahramanca erdemlere yol açacaklardır. "Avrupa'nın erdemleri Avrupa dışına bu işçilerle yolculuk edecek ve memleketinde tehlikeli bir hoşnutsuzluğa ve canice bir eğilime doğru yozlaşmaya başlayan şey, dışarıda vahşi güzel bir doğallık kazanıp kahramanlık adını alacaktır." (Nietzsche, 2014, s. 171)

İşçilerin göç etmesi, yaşlı Avrupa'nın aklını başına getirecektir. Zira onların "ihtiyaç" olarak gördükleri şeyin aslında onları kolaylıkla temin etmek mümkün olunca ortaya çıktığını anlamaları mümkün olacaktır. Bu sayede kalabalık ve ihtiyar Avrupa biraz nefes alabilecektir. Sonrası daha da ilginçtir. Nietzsche, Avrupa'ya Çinlileri davet edecektir:

Belki de o zaman Çinliler içeri alınır: Onlar da çalışkan karıncalara özgü düşünce ve yaşam biçimlerini beraberlerinde getirirler. Evet, onların kendini harap eden ve huzursuz Avrupa'ya genelde biraz Asya huzuru ve yorumu getirerek - en fazla ihtiyacı duyulan - soya Asya dayanıklılığı vermeleri mümkün olurdu (Nietzsche, 2014, s. 172).

Bu ilginç bir vizyon. İlk parçaya göre, tüm Avrupalılar o kadar 'oyuncu' hâline gelmişler ki sağlam, istikrarlı bir işi yapmaktan kaçınmaktadırlar. Kendilerini son derece değerli, benzersiz kar tanesi olarak görüyorlar; bu da onları kolektif projeye tabi kılmaktan alıkoyuyor. Bu arada, daha iyi bir çalışma etiği olan Asyalı göçmenlerin hepsi Avrupa'ya göç edecek ve bu tembel toplumun yapamadığı işleri yapacaktır.

Göçle ilgili sıklıkla dile getirilen endişelerden biri, kültürel kayıptır. Yeni gelenlerin yerlileri ezeceği, onların da değer verdikleri özgün kimliklerini kaybedecekleri olumsuz bir durumdur.

Nietzsche'nin ilginç yönlerinden biri de bu sonucu Avrupa için oldukça memnuniyetle karşılamasıdır.

Friedrich Nietzsche, Avrupa'da son derece etkili olan ırkçılığın yok edilmesi için Avrupa içi hareketliliğin teşvik edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Farklı kültürler ve farklı ulusların kaynaşmasıyla ortaya yeni bir ulus çıkacaktır. İşte o ulusun adı da Avrupa'dır. Bu yeni ulus her türden bağınazlığın karşısında olacaktır. Göç olgusu, bu yeni ulusun oluşturulmasının temel yapısıdır. Avrupa'daki bağınaz ırkçılığın panzehiri yeni türden bir eylemdir. Göç ise bu eylemin en makul biçimidir. Ulusların kaynaşması, ancak göç sonucunda mümkün olacaktır.

Topraksız insanların sürekli göçünün ulusların varlığını tehdit ettiğini söylüyor Nietzsche. Bilhassa Avrupa uluslarının yok olmasının birinci nedeni olarak bu sürekli göçü gösteriyor. Bu tehlike, aynı zamanda bir umudu da barındırmalı diyor. Bu umudun adı Avrupa insanıdır. Avrupa uluslarının yok olması, tek başına

olumsuz bir durum değildir. Eğer bu yok oluş yeni bir Avrupa insanını meydana getiriyorsa, bu son derece faydalı bir olaydır:

Mekanın ve arazinin hızla değiştirilmesi, tüm topraksızların şimdiki göçebe yaşamı – bu koşullar zorunlu olarak ulusların, en azından Avrupa uluslarının yok edilmesini getiriyor beraberinde: öyle ki sürekli melezlenme sonucunda, bu uluslardan melez bir ırkın, Avrupa insanının ortaya çıkması gerekiyor. (...) Bu olgu bir kez görüldüğünde artık hiç çekinmeden kendini i y i b i r A v r u p a l ı olarak tanıtmak ve eylem yoluyla ulusların kaynaşması için çalışmak gerekir (Nietzsche, 2013, s. 278-279).

Nietzsche'nin göç olgusuna bakışı tamamen Avrupa merkezlidir. Avrupa'nın toplumsal sıhhatine yöneliktir. Melez bir ırktan bahsederken kast ettiği ise Avrupa uluslarının kendi içindeki karışımıdır. Zira alıntı yapılan pasajın hemen sonrasında, Avrupa'nın Asyalılaştırılması tehlikesinden bahseder. Hıristiyanlığın böyle bir tehlikenin ana nedeni olduğunu söyler. Yahudilik ise Avrupa'nın Avrupa olarak kalmasını sağlayan bir gerçektir.

Robert C. Holub, Nietzsche'nin Avrupalı göçü meselesinde sömürgeci bir bakış açısı görür. Holub'a göre Nietzsche'nin zamana aykırılığı, onun dış ilişkiler ve dünya politikasının ortaya çıkardığı sorunlara alışılmadık bir yaklaşım tarzını içeriyor. Nietzsche, sömürgeleşmeye yönelik ırkçı, kapitalist ve ütopyik yaklaşımdan kaçınarak, kendi felsefesi doğrultusunda, jeopolitik bir perspektifi gerektiren kavramsal bir çerçeve geliştirmiştir. 'İyi Avrupalı' ifadesi, ulus-devletin üstesinden gelebilecek, üstün bir kültürel yaşam yaratabilecek ve dünyaya hakimiyet kurabilecek geleceğin seçkinleri tanımlamaktadır.

"Büyük politika" ifadesiyle de parlamenter hayata ve gerçek sömürgeci fantezilere bir alternatif sunmayı amaçladı. Nietzsche'nin vizyonu kendi zamanına göre kesinlikle gerçekçi değildir. Fakat onun "zamana aykırılığı", on dokuzuncu yüzyıl Avrupa düşüncesinin normlarına karşı olduğu ve onları reddettiği anlamına gelmez. "Nietzsche'nin göç vizyonu, "zamana aykırı" sömürgeci hayal gücü, hâlâ yaygın olan baskıyı ve eşitsizlikleri hafifletebilecek özellikte değildir." (Holub, 1998, s. 33-51).

Aksine, bu problemleri derinleştirecek nitelikleri haizdir. "Ötekilerde neyi seviyorsunuz? Umutlarımı." (Nietzsche, 2003, s. 162) Nietzsche için öteki, yani yabancı, yani göçmen kaybolan umutların yeni taşıyıcılarıdır. Öteki, daha iyi bir gelecek için umuttur.

Nietzsche'de göçmen figürü, bir başka pasajda "biz yurtsuzlar" ifadesiyle ortaya çıkıyor. Bu pasajda Nietzsche, göçmenlerin dönüştürücü gücünü ve politik düzlemdeki merkeziliğini gündeme getiriyor.

Yurtsuzlar, çağın ırkçı anlayışlarının, Avrupa'nın küçük devletçiklerinin ve bu devletçiklerin yapay sınırlarının karşısında duran figürdür. Geleceğin "iyi Avrupalısı", Nietzsche'nin yurtsuzlar olarak ifade ettiği göçmenlerdir:

"Biz yurtsuzlar, "modern insanlar" olarak ırkça da soyca da çok katlıyız, karışmışız. Bu yüzden, bugün Almanya'da Alman düşünmesinin bir imi olarak boy gösteren yalancı ırk öz saygısı, ırk edepsizliği bizi baştan çıkartmıyor. Bunlar "tarih duygusu'nun insanları için iki kat yanlış, iki kat yakışsız. Bizler tek sözcükle -bu bizim namus sözümüz olsun- iyi Avrupalıyız (Nietzsche, 2003, s. 257)

4. SONUÇ

Nietzsche, Avrupa'da ulus-devlet fikrinin kısırlaştırıcı ve dar düşünceye sebep olan bir anlayış olduğunu dile getirmektedir. Avrupa'nın göçmenleri, Nietzsche'nin tabiriyle "geleceğin çocukları", ırkları ve kültürler karıştıracak, melezleştirecektir. Böylece ırk düşüncesi zayıflayacak, Avrupa fikrinin zenginliği ve canlılığı meydana gelecektir.

Bu pasajda, ikili bir özne ve zamansallık anlamı vardır. Nietzsche, Avrupa'da ve dünyada dolaşan, zamanının milyonlarca göçmenine hitap ediyor. Fakat, bunu geleceğe yönelik kolektif ve birleştirici 'zamansız biz' hitabıyla yapıyor. 'Biz' hem şimdi-burada hem de hiçbir yerdedir. 'Biz' burada olan ama zamani henüz gelmemiş bir göçmen milletidir.

Geleceğin bu göçmen çocukları *Şen Bilim*'de mühim bir yer tutar. Bu göçmen figürü, kitapta çok sık yer almasa da Nietzsche'nin "gizli bilgeliği"nin ve kitaba adını verdiği "şen bilim"nin birincil muhataplarıdır. (Nietzsche, 2003, s. 255) Bu bakımdan denilebilir ki, aynen "üst-insan", "son insan" ya da "efendi" gibi, "Avrupa'nın yurtsuz göçmeni" de Nietzsche temel figürlerinden biridir.

Nietzsche'ye göre, “bu kırılğan, kırık dökük geçiş çağında bile insanın kendini evinde hissetmesine yol açabilecek düşünceleri” reddedenler göçmenlerdir. “İnce mi ince buzları ve diğer ince gerçeklikleri kıran” da onlardan başkası değildir. Nietzsche, bu göçmenleri tüm modern politik ideolojilerin dışında değerlendirir. “Biz evsizler”in muhafazakarlığı, liberalizmi, “ilerlemeyi” ve “geçmiş dönemlere dönüşü” reddettiğini söyler. Göçmenler, zayıflıklarını erdem maskesiyle peçeleleyen hümanistlerden; “eşit hak” söylemine sahip sosyalistlerden ve “özgür toplum” kavramını diline dolayan kapitalistlerden de uzaktır. Bağımsız bir figür olarak evsiz göçmenler, Avrupa’nın ulus-devlet cenderesinin kurbanı olamayacak kadar hareketli ve melez bir topluluktur. Bu cümlelerle Nietzsche, sağ ve sol ideolojileri, ilerlemeyi, hümanizmi, ırkçılığı, kapitalizmi ve sosyalizmi terk eden ya da onlar tarafından terk edilen bir göçmen figürünü tespit ediyor. Göçmenlerin yurtsuz ve zamana aykırı olmaları, yalnızca onların ötekileştirilmesinin koşulları değildir; aynı zamanda onların hareketinin, yeni bir yurt ve yeni bir zaman yaratabilmesinin de koşullarıdır.

Nietzsche'ye göre bu yeni göçmen figürü, çağının tüm hastalıklarından radikal bir kopuşu ifade etmektedir. Evsiz göçmen figürü aynı zamanda yeni bir dünyanın imkanını da sunmaktadır. Hem her şeyi geride bırakan hem de her şey için yeni bir umut potansiyeli taşıyan göçmen figürü Nietzsche için yeni ve daha iyi bir dünyanın en güçlü öznesidir. (Nail, 2018)

Göçmen figürü, 21. yüzyılın mevcut sorunlarını anlamaya ve bu sorunları çözmeye yönelik politik eğilimlerin merkezi kavramlarından biridir. Politik felsefenin temel unsuru olarak göçmen, geleneksel vatandaşlık tanımlarını tersine çevirecek, en hafifinden bu tanımların yeniden düzenlenmesine sebebiyet verecek güçtedir. Bu bakımdan, göçmen figürünü hafife alacak her türden vatandaşlık, insan hakları, egemenlik ya da toplum kavramları eksik olmaya mahkumdur. Zira göçmen, yaşadığımız çağda, kurucu bir toplumsal figürdür. Başka bir deyişle, göçmenler geleneksel görüşte olduğu gibi marjinal veya istisnai figür değil; şimdiki zamanı anlamada vazgeçilmez bir unsurdur. Yirmi birinci yüzyılda dünyayı anlamak, göç ve göçmen olgusunu irdelemeden mümkün görünmemektedir.

KAYNAKÇA

- Agamben, G. (2012). *Biz Mülteciler*. Çev. Emre Koyuncu. <https://isyananarsi.blogspot.com/2012/02/biz-multeciler.html>
- Agamben, G. (2000). *Means without End Notes on Politics*. Trans. Vincenzo Binetti and Cesare Casarino. University of Minnesota Press.
- Arendt, H. (1968). *Man in Dark Times*, A Harvest Book.
- Arendt, H. (1996). *We Refugees*. Marc Robinson (Ed.), *Altogether Elsewhere: Writers on Exile* içinde. Faber and Faber Press.
- Brown, W. (2023). *Nihilistic Times*, Harvard University Press.
- Di Cesare, D. (2019). Göçmenlere Karşı Ulus Devlet, *Sabah Ülkesi Dergisi*, sayı 59. <https://www.sabahulkesi.com/2019/05/19/goecmenlere-karsi-ulus-devlet/>
- Holub, R.C. (1998). Nietzsche’s Colonialist Imagination: Nueva Germania, Good Europeanism, and Great Politics. Sara Friedrichsmeyer (Ed.), *The Imperialist Imagination German Colonialism and Its Legacy* içinde. The University of Michigan Press.
- Nail, T. (2018). The Political Centrality of the Migrant. Marianna Karakoulaki, Laura Southgate and Jakob Steiner (Ed.), *Critical Perspectives on Migration in the Twenty-First Century* içinde. E-International Relations. <https://www.e-ir.info/2018/08/17/the-political-centrality-of-the-migrant/>
- Nietzsche, F. (2003). *Şen Bilim*. Çev. Levent Özşar. Asa Kitabevi.
- Nietzsche, F. (2014). *Tan Kızılığ*. Çev. Hüseyin Salihoğlu ve Ümit Özdağ. İmge Kitabevi.
- Nietzsche, F. (2013). *İnsanca Pek İnsanca- I*. Çev. Mustafa Tüzel. İş Bankası Kültür Yayınları.